

SZABADSÁG

LIBERTY

NO. 241. SZÁM. TWENTY-EIGHTH YEAR. Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit 1918. Hétfő, október 14. HUSZONNYOLCADIK ÉVFOLYAM. EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

A FINNEK KIRÁLYT VÁLASZTOTTAK

A török válság. BULGÁRIA HADAT AKAR ÜZENNI TÖRÖKORSZÁGNAK.

A török kormányválság megoldása. — Törökország rövidesen kilép a központi hatalmak szövetségéből, különben két tűz közé kerül. — Az új szultán rokonszenvezik a szövetségesekkel. — A szmyrni követek utban vannak Athénben.

London, okt. 11. A Balkánról érkezett jelentések szerint a török válság hamarosan véget kell érjen, különben Törökország két tűz közé kerül. Az Exchange Telegraph konstantinápolyi távirata szerint a portához figyelmeztetés érkezett, hogy Bulgária is hajlandó csapatokat küldeni Törökország ellen, amelyek a szövetséges seregekkel együtt végessék operációjukat Konstantinápoly irányában. Ez új fordulat magába is siettetni fogja azt, hogy Törökország feladva a további ellentétet, kilépjen a központi hatalmak szövetségéből és fegyverszünetet kérve a szövetségesektől, megkezdje a külön békére irányuló tárgyalásokat.

Jól értesült körökben úgy tudják, hogy a szultán elhatározása rövidesen, úgy lehet a legközelebbi negyvennyolc órában már nyilvánosságra fog kerülni és ez az elhatározás nem lesz más, mint az, hogy Törökország kilép a háborúból. Az új szultán határozottan rokonszenvezik a szövetségesekkel, a mit az új nagyvezérnek a ki nevezése is bizonyít. Ahmed pasa az új nagyvezér, minden kör a háború ellenes pártához tartozott és annak idején egészen dolgozott a mellett, hogy Törökország ne lépjen be a há-

Összeomlik a német védelmi rendszer.

A Lenstől Verdunig terjedő hadvonalon menekülőben vannak a németek. — Újabb francia győzelem. — A franciák amerikai segítséggel St. Gobain közelébe jutottak. — St. Gobain visszafoglalása vézetes lehet a németekre nézve. — Ezer szövetséges repülőgép a magasban.

A németeket elérte a véze- tük. A szövetségesek előrenyomulását nem tudják megakadályozni s kétségbe mért földny fronton összeomlik a védelmi rendszerük. A Lenstől Verdunig terjedő hadvonalon menekülőben vannak a németek. A franciák, belgák és amerikaiak egyaránt kivessék a részüket. A francia hadügyminisztérium jelentése szerint a legújabb harcokban a franciáknak amerikai segítséggel sikerült megközelíteniük St. Gobaint. Elfoglalták Servalis községet. Ezzei az újabb győzelemmel a franciák két mérföldnyire vannak immár St. Gobaintól.

Katonai szakértők véleménye szerint St. Gobainnak, amely a német védelmi rendszernek a központja volt este esetén véget vetés helyezésbe kerülhetnek a németek. A következménye az lehet, hogy maga után vonja a háromszázhatvan ezer főből álló német hadseregnek a teljes szétforgácsolását s talán százszázra sodorja a németeket olyan csapdába, amelyből nem lenne menekülés.

A Balkánon szeptember és francia csapatok Nish felé nyomulnak előre. Albániában az olaszok elől visszavonulnak az osztrák-magyar csapatok.

Páris, okt. 11. Cambraitól északra, Denain és Valenciennes irányában már harmadik napja visszavonulóban vannak (Folytatás a 3-ik oldalán.)

AZ AMERIKAI TENGERÉSZEK KLUBJA LONDONBAN.

Az angol fővárosban kényelmes klubot rendeztek be az ott tartózkodó amerikai tengerészek számára. Képeink a klub egyik helyiségét mutatja be.

WILSON ELNÖK NYILATKOZATA.

Washington, okt. 11. A negyedik szabadság köleson jegyzésre vonatkozó Wilson elnök ma a következő nyilatkozatot tette: "Az utóbbi napok eseményei akadályozták, de semmiesetre se csökkenték a Szabadságkölcsön fontosságát és remélem, hogy honfitársaim megengedik nekem ennek a kijelentését, egészen nyíltan. A legjobb eset az, ha a kölcsönösséget nemcsak, hogy eléri a nemzet, de jóval felüljegyzi azt.

A legnagyobb erőfeszítést teszi most a nemzet, amit valaha tett s ha egy pillanatig gyengének mutatkozik ebben az erőfeszítésben, az tragikus véggel járhat úgy a nemzetre, mint a világ többi részére. Eddig semmi se történt, ami arra engedne következtetni, hogy biztosan, vagy akárcsak valószínűleg is, eljön az idő, amikor ebből az időnkiből engedhetünk. Az idő kritikus és a feleletnek lelkesnek kell lennie.

Woodrow Wilson."

BOMBÁZZÁK AZ ANGOLOK A NÉMETEKET.

London, okt. 11. — Winston Spencer Churchill, miniszter bejelentése szerint, amit a képviselőházban tett a napokban, az angolok tízenöt nap alatt átlag tízezer tonna bombát dobáltak naponta a németekre. Mr. Churchill kijelentése szerint ez a nagyszerű eredmény csakis úgy volt elérhető, hogy a nemzet teljes mértékben ott volt a katonák megett. A nemzet gyártotta a bombákat, amiket a katonák azután nagyszerű eredményvel felhasználhattak.

A miniszter bejelentése szerint Angliában két és három millió ember között foglalkoznak azzal, hogy miniciót gyártanak. Arra töreksem — folytatta az izenetében — hogy a terhektől mihamarabb megszabadítsam Lengyelországot és a halogatás nélkül utasítást fogok adni az intézkedéseim végrehajtására. Kopenhágai távirati jelentés szerint Németországban aggodalmas kíváncsisággal várják a kancellárnak Wilson elnökhöz intézendő választ. A berlini lapok feltűnő helyen közölték Wilson választ. A hivatalos Norddeutsche Zeitung a következőket írja: — Okunk van hinni abban, hogy a béke érdekében tett lépéseket újabb lépések fogják követni. A szocialista Vorwaerts szerint a német nép bizik Wilson elnök eszméiben és igazságességében. Wilson elnök válaszával kapcsolatban a Straassburg Post a következőket írja: — Minden reményünk az az alapja, hogy a jegyzőnkint nem utasították vissza egészen. Bármennyire vágyódnunk is a béke után, azoknak a feltételekkel nem lehetünk megelégedve, amelyek mellett ez időszert a békét megvalósítani lehet.

WEKERLE LEKÖSZÖNT.

Magyarország-Ausztria és Törökország Wilson békefeltételei mellett.

Budapest, okt. 11. — Dr. Wekerle Sándor magyar miniszterelnök bejelentette lemondását. A nagy esemény előtt Károly király Wekerlet kihallgatáson fogadta.

Bécsi újságok szerint a magyar kabinetválság külsőben áll és egy koalíciós minisztérium alakítása várható.

London, okt. 11. — Itt elterjedt hírek szerint Törökország Wilson elnöknek végleges békeajánlatot tett.

A Reuter ügynökség jelenti, hogy értesülése szerint Törökország a béke kérdésében az Egyesült Államokhoz fordult.

Egy amsterdami távirat szerint Magyarország-Ausztria és Törökország értesítették Berlint, hogy Wilson elnök békefeltételeit elfogadják.

KORONATANÁCS BERLINBEN.

Vilmos császár tanácskozára hivta össze a szövetségi államok uralkodóit. — A tanácskozáson a Wilson elnök jegyzékére adandó választ állapítják meg.

Amsterdam, okt. 11. Kölni távirati jelentés szerint Vilmos császár tanácskozára hivta össze Berlinbe a szövetségi államok uralkodóit. A tanácskozáson meg fogják beszélni a Wilson elnöknek küldendő válasz szövegét. Ilyen jellegű konferencia egyedülálló a német történelemben.

London, okt. 11. Egy semleges ország polgára, aki a minap érkezett Németországból az angol fővárosba, azt a kijelentést tette, hogy biztos értesülése szerint Miksa hadeni herceg, az új német kancellár egyenesen a császár kimondott kívánsága ellenére tette meg a békeajánlatát. Allitól az az oka annak, hogy a császár tanácskozára hivta össze a szövetségi államok uralkodóit. A hírt hivatalosan nem erősítették meg.

Miksa herceg a lengyel uralkodó tanácsához táviratban iratkozott, amelyben arról biztosította, hogy "a német birodalom és az új élel lengyel király- ság közötti kapcsolat megőrzését fogja s hogy az igazság és megértés jegyében tárgyaljon az új mindkét ország érdekeit".

FRIGYES KÁROLY AZ ÚJ FINN KIRÁLY

A republikánusok tartózkodtak a szavazástól.

Stockholm, okt. 11. A finn tartománygyűlés szerdán este fejezte be királyt választó ülését. A tartománygyűlés nagy szótöbbséggel Frigyes Károly hesseli nagyherceget, a német császár sógorát választották meg finn királlyá. A republikánus párt tagjai tartózkodtak a szavazástól.

Frigyes Károly nagyherceg 1868-ban született Hesseben. 1893-ban nősült meg és elvette Margit nagyhercegnőt. Vilmos császár legfiatalabb nővérét.

A mult hónapban Frigyes Károly hosszabb utat tett Finnországon keresztül és beható tanácskozásokat folytatott a finn politikai és társadalmi vezetőkkel, valamint az egyes városok hatóságaival. Skandináv jelentések szerint a herceg hajlandó elfogadni a finn királyi koronát.

Elsülyesztett gőzösök.

SZRAPNELLEL ÜLTÉK MEG AZ EMBEREKET.

A német tengeralattjárók elsülyesztettek három gőzöst. — 981 személy elszökött. — A német tengeralattjáró asszonyokat és gyermekeket küldött a tenger fenekére, mikor elsülyesztett egy japán hajót.

Londonból érkezett híradások arról számolnak be, hogy az utolsó huszonegy óra alatt német tengeralattjárók elsülyesztettek három gőzhajót. Asszonyok, gyermekek és amerikai katonák veszték el a három hajóval. Az összes elszökött személyek száma 981.

Az egyik német tengeralattjáró, amely egy amerikai hajót elsülyesztett el, nem elég-degt meg azzal, hogy a hajót elsülyesztette, de a fedélzeten szrapnellel tisztította meg és így ölte meg azokat az embereket, akik esetleg még megmenekültek volna. Ugyanez a tengeralattjáró megtámadott egy mentőcsónakot és azt is elsülyesztette. Ezen a hajón kétszázötven ember volt. Csak husz menekült meg közülük.

Az elsülyesztett amerikai hajó neve Ticonderoga. A szerencsétlenség október harmadikán hajnalban történt ezerhátszáz mérföldnyire az atlanti partoktól. Az ir partok közelében egy japán hajót elsülyesztett el egy német tengeralattjáró. 320 ember volt a hajón. Közülük sok asszony és gyermek. Ezek közül csak huszonkilenc menekült meg. A hajó neve Hirano Mara. Egy angol kikötőből jelentik, hogy Dublin és Holyhead között egy német buvárhajó elsülyesztette a Leinster nevű ir postagőzöst. A hajó legénységével együtt 680 ember volt a hajón. Ebből 480-an veszték el.

MAGYARORSZÁG ELSZAKAD AUSZTRIÁTÓL.

A MONARCHIA TELJESÍTI WILSON ELNÖK FELTÉTELEIT.

A független és önálló Magyarország megteremtése. — Apponyi Albert gróf és Batthyány Tivadar gróf nyilatkozatai. — Magyarország önállóan akarja képviselgetni magát az elkövetkező béketárgyalásoknál — A Pesti Hirlap cikke.

AUSZTRIA TELJESEN SZÉTBOMLIK.

A monarchia ketté válásával Ausztria darabokra hull szét. — Teljes a felfordulás az osztrák birodalomban. — Károly király manifesztumát várják. — A manifesztum állítólag el fogja ismerni az Ausztriában lakó nemzetiségek azon jogát, hogy önmaguk intézzék jövőendő sorsukat. — Ennek nyomán meg fog alakulni Csehország és a délszláv birodalom.

Azok a távirati jelentések, amelyek az utóbbi negyvennyolc óra alatt semleges országoktól érkeztek a monarchiából a szövetséges hatalmak fővárosába, azt mutatják, hogy a monarchia megindult a bomlás útján. Ama irányelvek, amelyeket Wilson elnök felvetett a béketárgyalások alapjául, magukban foglalják nemcsak a kis nemzetiségeknek a biztosítást, de a központi hatalmak országában lakó nemzetiségek ama jogait is, hogy autonómiát kapjanak, vagyis önmaguk intézhessék jövőendő sorsukat. Ennek a jogos és igazságos irányelvnek a teljesítése azonban egyszerre összeroppantja a monarchiát és teljesen szétdarabolja az osztrák birodalmat.

A legutóbbi jelentések arról szólnak, hogy a monarchia két koronája hosszas tanácskozás után elhatározta, hogy ELEGEDTÉSEN WILSON ELNÖK FELÁLLÍTOTT KÖVETELÉSÉNEK ÉS ELŐTERJESZTÉST FOG TENNI AZ IRANT, HOGY A NEMZETISÉGEK ÖNKORMÁNYZATI JOGOT KAPJANAK, ezt az elhatározást pedig Károly király rövidesen manifesztumba fogja foglalni. Amennyiben pedig a jelentések megfelelőek a valóságnak, úgy AUSZTRIA SZÉTBOMLÁSA RÖVIDESSEN MEGKEZDŐDIK. El lehet képzelni, hogy minő állapotok uralkodhatnak az osztrák birodalomban, ha ilyen elhatározás létrejöhett és a Habsburgok kénytelenek beleegyezni abba, hogy nagyhatalmi pozíciójuk véget érjen.

Ausztria bomlásának legelső jelelménye a monarchia kettészakadása lesz. Az Exchange Telegraph jelentése szerint már MAGUK A NÉMET LAPOK SEM CSINÁLNAK BELŐLE TITKOT, HOGY MAGYARORSZÁG ÉS AUSZTRIA A SZAKÍTÁS ÚTJÁN VANNAK. A magyar politikai vezeték pedig immár nyíltan hangoztatják, hogy Magyarország el kell szakadni Ausztriától akképpen, hogy Magyarország a majd elkövetkező béketárgyalások zöld asztalán már önállóan jelenjen meg. Apponyi Albert gróf oda nyilatkozott, hogy nem Magyarország az, amely a szakítást előmozdítja, de maguk az események hozták létre a monarchia szétomlását.

A VILÁGHABORÚ TERHET MEG FOGJA TEREMTENI AZ ONÁLÓL ÉS FÜGGETLEN MAGYARORSZÁGOT. HA EZ MEGLEZSE, AKKOR A MAGYAR NEMZET CSAK EGY FÉRFIUNAK TARTOZHAT ÉRETTÉ ÖRÖK HALAVAL ÉS AZ NEM MÁS, MINT WILSON ELNÖK. Az ő igazságérzete és államférfiúi bölcsessége szabta meg azt a követelést, amely azt létrehozta, Amerikának a demokráciáért és a népek jogaiért fegyvert fogott hatalmas ereje törí szét azokat a vaspántokat, amelyekkel a Habsburgok önkényes zsarnoksággal kovácsolták össze a monarchiát.

A monarchia kettészakadásáról és Ausztria szétbomlásáról különben a következő távirati jelentések számolnak be: London, okt. 11. Az Exchange Telegraph azt jelenti Kopenhágából, hogy bécsi táviratok szerint ott hosszas tanácskozások után elhatározták, hogy teljesíteni fogják Wilson elnöknek a béketárgyalások megkezdése alapjául felvetett feltételek közül azt, amely a nemzetiségek re vonatkozik és előterjesztést tesznek aziránt, hogy a nemzeti ségek megkapják önkormányzati jogukat. A jelentés megjegyzi, hogy a cseh párt nem vet részt az erre vonatkozó tárgyalásokon és külön tanácskozást tartott.

Ugyancsak az Exchange Telegraph jelenti Zürichből azt, hogy ama mozgalom, amely Magyarország és Ausztria különválására irányul, hatalmas mértékben halad előre. Maguk a németországi lapok sem titkolják többé azt a tényt, hogy Magyarország és Ausztria a szakítás útján vannak. E lapok szerint Magyarország törhetetlenül áll területi épségének megtartása mellett és nem hajlandó arra, hogy elküldje képviselőit a közös delegációba. A Pesti Hirlap legutóbbi számában hosszabb cikk jelent meg, amely követeli Magyarországnak elszakadását Ausztriától, követeli a független Magyarország megteremtését, az ország területi épségének megőrzését, a tengeri kikötők megtartását és az ország ipari, (Folytatás a 3-ik oldalán.)

VEGYEN LIBERTY BONDOKAT

KISKOLAJA
az E. 55-ik
Cleveland, O.
delután
10 óráig.
mestanol-
veland ügy-
felelőség
Privát lecke-
k. — Videki
különös gond-
banar mes-
efon: Central

N. Y. Jegyző: eadow Lane.
Jegyző: Maternal
ell St.
Heights, Mich.
s. Box 115.
W. Va. Jegyző:
150.
Jegyző: Réthy Bá-
pa. Jegyző: Gasko
J. Jegyző: Deak
y. N. J. Jegyző:
nos, 331 Kirkland
Conn. Jegyző:
adow Str.
La. Jegyző: Mak-
D. No. 1. Box 67.
d. Jegyző: Jackó
r St.
Jegyző: Karkus-
Dobson Ave.
Pa. Jegyző: T.
Box 533.
Va. Jegyző: Hav-
dy Ave.
nem. Pa. Jegyző:
623 Oak St.
a. Pa. Jegyző: Fű-
North Orkney St.
N. J. Jegyző: Ga-
615
G. Boszlai András
Road.
n. Pa. Jegyző: Il-
541.
ouis. Ill. Jegyző: T.
1131 Trendley Ave.
O. Jegyző: Jakab
onson St.
N. J. Jegyző: T.
Box 288.
Pa. Jegyző: Bort-
326.
O. Jegyző: T8-
21 Sarmae Road.
g. Ill. Jegyző: Zvara
46.
delphia. O. Jegyző:
r. R. F. D. No. 4.
Pa. Jegyző: Habs-
Shoemaker Ave.
Ont. Jegyző: Ko-
22 Langton Ave.
soport. Conn. Jegy-
nos, 313 Willard St.
e. Pa. Jegyző: Fejes
wn. Pa. Jegyző: Fá-
560.
s-Gongo. O. Jegyző:
Box 245, Congo, O.
O. Jegyző: Fazekas
St. 28th St.
etroit, Mich. Jegyző:
226 Dearborn Ave.
Pa. Jegyző: Bodnar
arkinson St. Monon-
od. Pa. Jegyző: Góca
atherglen St. Phila-
sne. Pa. Jegyző: Sza-
Fern Ave.
keepsie, N. Y. Jegyző:
el. 88 Church St.
al Minn. Jegyző: Bács
on. St.
York Harbor, N. Y.
arsányi László, 454 E.
O. Jegyző: Kristóf
14th St. N. E.
n. N. J. Jegyző: T.
n. Box 642. Wood-
ehoning. Pa. Jegyző:
e. Box 207.
r. Pa. Jegyző: Kovács
433.
s. Mich. Jegyző: Mol-
31 Thomas St.
Tonawanda, N. Y.
s. Miklós, 14 Ironton St.
sburg, Pa. Jegyző: T.
er Falls, Pa. Jegyző: T.
ndor, 169 Connellsville
antown, W. Va. Jegyző:
r. R. F. D. No. 7. Box
na Harbor, Ind. Jegyző:
sef, 3319 Walling St.
andotte, Mich. Jegyző:
sef, 373 Eureka Ave.
Gentler. O. Jegyző: Sza-
Box 98.
sburg, Pa. Jegyző: Kab-
ly, Box 166.
ir. Ill. Jegyző: Szabó
133.
opolis, Pa. Jegyző: Buk-
65 5th Ave.
dgraff, W. Va. Jegyző:
r. Jenő, Box 4.
a. Pa. Jegyző: Ferencz
14.
ago, Ill. Jegyző: Pozsgay
West Lake St.
sef, Ill. Jegyző: Kiss Pé-
Chase St.
on. O. Jegyző: T. Bakay
O. Coburn St.
p. Ill. Jegyző: Vigh Imre.

ANK G. RANN
LORAIN AVENUE
Tura Halla szemközti
biztosítók — Hivatali köz-
sard 1711. — Guy, Lerala 102

LORENZ
szegény férfiak részére
szegényedő specialista
s. Ave., Pittsburgh, Pa.
Rendelő órák:
s, svedán, pénteken reg-
9 órától este 5 óráig.
csütörtökön és szomb-
reggel 9 órától este 8
és az ünnepeken
el 10 órától d. u. 2 óráig.
ÓTA FOLYTAT MÁR
GYAKORLATOT.

mságban van a PENZE, ilünk helyezi el matozó betétül. HETH JÁNOS AMI BANK SECOND AVENUE NEW YORK

látják, kénytelenek le- ügyet a magunk ke- mi és önöket kioldozni ol.

Fagyos csend.

ossosche Zeitungban Bernhard elmondja, új kancellár bemutat- zedének azt a részét, a a fegyverszünetre ve- kérelem elküldését be- a Reichstag ragyos fogadta.

böbbit kancellárok min- émet csapatok győzel- yomlásairól szóló jelen- lapított beszédnek az kísértetek módjára su- teremben" — mondja, aki keserű szemre- lili az új kancellár- t, mert elmulasztotta, hogy Németország- pharancia sötét felett országgal, a határ- procsa felett pedig Orosz- hajlandó szög váltani, fontos kérdések elmel- Bernhard azt látja, új kormány, a régi felfogását követi és, hogy a régi politika- sja különöse veszedel- t. A cikke a szavak- zók: ormány minden bizal- on elnöke és a jósa- ra helyezi."

LT A TEMPLOMBAN

okt. 11. Vasárnap város féltéplőmben je közben, amelyen a család több tagja is egy ember megőrült. kezdett s harsányan te, hogy é, véget fog- laborumak, mert külön- is kapott erre vonat- stestül. A szegény em- ták s az örültek háza- tották. Valamiok jó- reskedő volt, de a- at tönkrement. Joane- sa seve.

YESZETT JAPAN GÖZÖS.

át buvárhajó figyelmez- kil küldte a tenger- ére a japán hajót.

gol kikötőből érkezett- zert a Hirano Maru- nán gözöst figyelmez- tül a tenger fenekére- y német buvárhajó. A- agerezett hatóságaival- nekült utasok közölték

K FIGYELMÉBÉ!

svet láncolat tagja, kez- ti pedig tulajdonos nyaral- ókát, betegeskedő, mielő- t megérkezik, a kórház- ba nem tudják kórházba- tételüknek megvárni. Kér- tésükkel megvárni. Kér- tésükkel megvárni. Kér- tésükkel megvárni.

A NEUMAN St. Paterson, N. J. vasi üzemeknél tudara- n a múlt év nagy arca-

TOSAK jót kárúkon oko- róbbált és kedvelt

Crém ERT

káros utazatot. gyönyörű, fehér- patlanások és- tokat elmulaszt.

E: \$1.60 \$2.00 EL neve. Tossék- mre:

EL NEW YORK

Képzünk a Balkán vasúti hálózatának térképe, melyen látni lehet a kelet felé haladó fontos vasúti vonalakat. A szövetségek jelenlegi offenzívájukban arra törekednek a Balkánon, hogy elvágják a németek vasúti vonalát Konstantinápoly felé, amely esetben Törökországnak is követnie kell Bulgáriát és kénytelen lenne szintén fegyverszünetet kérni a szövetségesektől.

MAGYARORSZÁG ELSZAKAD AUSZTRIÁTÓL.

(Folyt. az 1-ső oldalról.)

kereskedelmi és pénzügyi kérdéseket önálló intézését. Követeli, hogy Magyarország önállóan küldjön delegátusokat az elkövetkezendő béketárgyalásokra és azok egyikét Apponyi Albert grófot ajánlja.

Apponyi Albert grófot megkérdezték volt a skatizásra vonatkozólag és Apponyi a kérdésre a következőképpen válaszolt:

NEM MI IDEZZUK ELŐ A MONARCHIA KETTVÁLÁSÁT, DE MAGUK AZ ESEMÉNYEK HOZZAK LÉTRE ANNAK SZÉTOMLASÁT.

Bathányi Tivadar gróf volt miniszter, a radikális párt egyik vezére Budapestben egy újságvé- lésen nagybö beszédet mon- dott a monarchia szétválásáról és sürgette, hogy Magyarország mielőbb szakítson Ausztriával.

Basel, okt. 11. A Frankfurter

ÖSSZEOMLIK A NÉMET VÉDELMI RENDSZER.

(Folytatás az 1-ső oldalról)

a németek Cambraitól északra a szövetségesek Solyemes és Le Cateau mögött helyezkedtek el. St. Quentinől északra a franciák Hauteville mellett érték az Oise folyót s közeledtek a Guise körzetéhez.

Az ellenség felgyújtotta Vouzierst, az Argonne erődsőgét nyugatra fekvő fontos vasúti gőponton. Az Argonne és Meuse között folytatódik a francia és amerikai csapatok előrenyomulása. A francia had- ügyminisztérium jelentése sze- rint a Champagneban és a Che- min des Dames körzetben nagy- jelentőségű sikereket érttek el a szövetségesek. Az Argonne-tól nyugatra a franciák elfoglalták Semidet s még egynéhány fal- ut. A németek szövés ellentállá- sa dacára St. Quentinől észak- ra vagy négy mérföldnyire ha- ladtak előre a franciák s egy- esedő falut foglalták vissza.

TELEFON PRINCETON 2323-R. KÉRJEN INGYEN KÉPES ARJEGYZÉKET MINDENFÉLE EGÉSZSÉGÜGYI GUMMIÁRUKRÓL, PARFUMÓKRÓL, TOILET ÉS GYERMEKÁPOLÁSI CIKKEKRŐL. SZEGŐ L. EGYEDÜLI MAGYAR GUMMI, PARFUM, TOILET és GYERMEKÁPOLÁSI CIKKEK ÁRUHÁZA 8608 NEVADA AVE. CLEVELAND, O.

A CSÁSZÁR KITERŐ VÁLASZT FOG ADNI.

Egy londoni lap értesülése szerint a császár hajlandó Belgium és Franciaország kiűrtésére abban az esetben, ha a szövetségesek nem ragaszkodnak Elzász-Lotharingához és Porosz Lengyelországhoz. — Washington azt tájékoztatja, hogy milyen lesz a német válasz.

London, okt. 11. Az Express amsterdami levelezője "megbiz- ható forrásra" való hivatkozá- sal a következőket írja a lap- jának:

Németország hajlandó ki- űrtetni Belgiumot és Francia- országot a késő ilymód is egyen- getni a semleges országban tar- tandó béketárgyalásokhoz vezető utat abban az esetben, ha a szövetségesek biztosítékot nyu- jtanak arra néve, hogy minden német területkövetelést, bele- értve Elzász-Lotharingiát és Porosz-Lengyelországot, állán- nak.

A béketárgyalások idején a német csapatok Romániában és Oroszországban maradnak. Washington, okt. 11. Jól érte- sül körökben az a vélemény alakult ki, hogy a császár és tanácsadói esetleg később Bel- gium és Franciaország kiűrté- sére, de Wilson elnök három kérdésre kiterő választ fognak adni.

Ideérkezett jelentések szerint a német választ a továbbítása előtt a birodalmi gyűlés elé vi- zik, hogy így hivatkömi lehessen a "nép jóváhagyására."

Alkik a német hivatalos viszo- nyokat ismerik s azokat éber- nyomon követik, azok a következő választá számtalanak: — Németország elfogadja Wilson elnök tisztegy béke- pontját, ha azokat nemcsak a központi hatalmakra, hanem a szövetségesekre is vonatkoztat- ják.

Kiűrti Belgiumot és Észak- Franciaországot s többi meghó- ditott területen csak a "szük- séges rendőri erőt" hagyja ab- ban az esetben, ha a nagy Britanniát kiűrti a német költ- nök és Japán visszacsúsztat- tjátja Kiao-Chaut.

Az elnök azon kérdésére, hogy kinek a nevében beszél a német kancellár, hivatalos körökben körülbelül ilyen értelemű vála- szra vannak elkészülve:

Németország politikai for- radalmon megy keresztül s a változás folyamatában Miksa herceg az, aki fel van jogosítva arra, hogy a német nép nevében beszéljen.

Bizonyos, hogy Wilson elnök nem fogja elűrti a szavakkal való játszást s semmiféle diplo- máciai fortélyt. A szövetségesek és az Egyesült Államok a győze- tesek — tehát ők meg fogják állapítani azt, hogy minek kell megtörténnie és minek nem.

Lansing külügyminiszter az elmúlt este Auburnban, N. Y. beszédét mondott, amelyben a többi között a következő kijelentést tette: "Mi ismerjük a né- met katonai vezéreket és a ha- daikat le fogjuk győzni." S annak az igazolására, hogy a "Hohenzollern"ekkel szemben az Egyesült Államok kormánya milyen álláspontra helyezkedik, jellemző Lansing beszédének következő kitétele:

Ha pedig bekövetkezik a teljes leszámlás ideje — s ez az idő már közeledik, mert Németország vezalusi igyeke- nek menekülni s megmenteni azt, amit lehet — azokat, akik az emberiség ellen hatalmas vétket követtek el, nem fog- juk elfeledni.

A NÉMETEK KIÜRITETEK TOBB ELZÁSI FALUT. Róma, okt. 11. A nyugati fronton tartózkodó olasz levele- zők közlése szerint a németek elrendelték a svájci-elszási ha- tárhoz közel levő falvak kiűrti- tését a kiűrtés vagy negyven falut érint.

LIEBKNECHT SZABADON BOCSÁJTOTTÁK.

London, okt. 11. A Exchange Telegraph Company azt táv- iratoztaik Amsterdamból, hogy Németországból érkezett híradá- sok értelmében a német kor- mány arra határozta el magát, hogy az összes politikai foglyok- nak megbozsát és szabadon eresztí őket. A politikai foglyok között van Dr. Karl Liebknecht és Wilhelm Dittmann.

Dr. Karl Liebknecht egyike a legérdekesebb egyéniségeknek Németországban. Ő volt az, aki a kormány hódító politikáját és Németország há- borús magatartását állandóan ellenzte és az elveit a leg- messzebbmenő módon sikra szállt mindig.

1916 május elején letörtöz- tették, mert azzal vádolták, hogy résztvett a berlini kor- mányellenes tüntetésben. A kö- vetkező hónapban tárgyalták az ügyét. Az ügyrészt házasrálá- sal, felégséggyel és hatóság- elleni erőszakkal vádolta Lieb- knechtet. A tárgyalást zárt ajtók megett folytatták le. Az ítélet harmónó hónapig tartó államofogház és a hadseregéből való kiközösítés lett.

Allítólag Liebknecht birtoká- ban adatok és bizonyítékok vol- tak, amelyekből nyilvánvaló volt, hogy Németország Ausztria Magyarországot belekényszeri- tette a háborúba, annak ellené- re, hogy Bécs és Budapest a- terv ellen mindenáron tiltako- zott.

Dr. Liebknecht években keresz- tül Potsdamot képviselte a Há- ban. Különösen azok a munká- sok szerették, akik kormány- szolgálatban álltak.

Wilhelm Dittmann, képviselő, független szocialista. Berlinben tartóztatták le 1917-ben, mikor épen beszédet akart intézni egy nagy tömeghez. Őt is azzal vádolták, amivel Liebknechtet, de az ő ítélete öt esztendői fog- ságra szolgált.

WILSON NEW YORKBA UTAZOTT. Washington, okt. 11. Wilson elnök New Yorkba utazott, hogy az ottani szabadságünneppel- résztvegyen. Az elnökkel együtt New Yorkba utazott a felesége, Miss Margaret Wilson, Tumulty titkár és Grayson admirális.

A PARAGUAI KÖVET. Paraguay köztársaság Mannel Gondra volt elnököt küldte Wa- shingtonba követ gyánánt. Az új követ a napokban foglalta el állását.

Minden leány álmainak netovábbja.

A TISZTA, VONZÓ, KELLEMES ARCBÓR könnyen megszerezhető, ha helyes módszert használ. A helyes módszer pedig az, hogy hozassa meg a

LILIAM CSOKROT

olvassa el a vése jól elméjébe az ahoz mellékelt használati utasítást s ápolja az arcát az ahoz mellékelt utasítás szerint. Az eredmény meg fogja lepni.

NEM BAJ, HA ARCA RÁNCOS, DURVA, SZEPLŐS, PAT- TANÁSOS, FOLTOS, VÖRÖS, VAGY ZSIROS, EZ MIND MEGVÁLTOZIK

LILIAM CSOKOR

négylevele sörből, Liliom Krém-ből, Liliom Szappanból, Liliom Tejből s Liliom Puder- ből áll s az egésznek ára bérmentve használati utasítással együtt csak két dollár.

Őrizkedjék az utánzatoktól.

s hogy a valódit kapja, címezze a rendelést s a pénzt így:

Vörös Kereszt Patika

8901 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO.

A TÖRÖKÖK A BÉKE MELLETT.

A török kormány megbízottai a béke érdekében érintkezése- be léptek a szövetségesekkel.

Washington, okt. 11. A United Press értesülése szerint az új török kormány megbízottai a béke érdekében érintkezése- be léptek a szövetségesekkel. Egy- előre azok iránt a feltételek iránt érdeklődnek, amelyek alap- ján Törökország kiléphet: a há- borus felek sorából.

Hir szerint Tewfik pasa, az új nagyvezír, aki szövetegés- párti, mindenképen a béke mi- hamarabb megteremtése mellett van.

A szövetségesek Törökorszá- gal szemben ugyanazokhoz a fel- tételekhez ragaszkodnak, mint amilyeneknek a bulgárok alá- vetették magukat. Közben a külön elismerés érdekében a smyrnai kormány megbízottai Athenébe utaztak, ahol a szövét- ségek kormányának a megbí- zottaival találkozni fognak.

A SZABADSÁGKÖLCSÖN JEGYZÉSE.

A KVÓTÁNAK EDDIG CSAK EGYHARMADA FOLYT BE. Hogy a kívánt összeget el le- hessen érni, a németnek nap- onként 500.000.000 dollárt kell jegyezni.

Washington, okt. 11. Wilson elnök ma reggel kijelentette, hogy Amerikára néve a győ- zelmet csak úgy lehet biztosítá- ni, ha a német a 6.000.000.000 dolláros negyedik szabadság- kölcsönt tuljegyji. Wilson elnök szerint a mostani napok kriti- kus időt jelentenek a nemzet életében, holnap már rendezel- meg az összes Liberty Loan bizottságokhoz, a melyben fel- szöjtötték a bizottságok tagjai, hogy a bondok eladásá körül még sokkal nagyobb buzgalmat fejtsenek ki, mint az utolsó tisztegy nap alatt. Minden férfit, minden nőt és minden gyermeket rá kell beszélni, hogy segítsen a kormánynak, a Liberty bondok vásárlásával, a háborus célját végrehajtani.

A kívánt összegnek eddig épen az egyharmada, 2.000.000.000 dollár jött össze. Ha azt akarja a német, hogy a 6.000.000.000 dollár a kívánt időben együtt legyen, akkor naponként 500 millió dollárt kell jegyeznie.

A jegyzések mostani állása a következő: New York csak hu- szonhárom százalékot jegyzett a kívánt összegnek, ugyiszente a New England államok is. Az arány általában megfelel az ál- talános eredménynek, hogy tud- niillik, a kívánt összegnek csak az egyharmada van együtt. Ed- dig Detroit az egyetlen város, amely tuljegyzte a kvótát.

Tudja Ön hogy kell szavaznia?

"A csontváros Ohio" azt jelenti, hogy hat hónapi börtönt és 1000 dollár pénzbírságot kap, ha egy üveg sört, bort vagy más szeszest itall találnak az Ön házában, lakójában, tásájában vagy szobájában. Ön maga nem készítheti, nem veheti, nem hozhatja más államból és nem küldetheti.

HA MEG AKARJA VÉDENI MAGÁT, SZAVAZZON A NOVEMBER 5-IKI VÁLASZTÁSOKON. ITT LÁTHATJA A SZAVAZÓLAP MINTÁT, MELYEN A VÁLASZ- TÁSI NAPON SZAVAZNIA KELL.

Vágja ki ezt a szavazólapot, jelölje meg úgy, amint alább lá- thatja és küldje el erre a címre: 506 Cuyahoga Building, Cleve- land, Ohio. Mi el fogjuk küldeni Önnek a tagsági igazolványt.

Szavazzon IGENNEL az első javaslatnál és NEMMEL a második javaslatnál úgy, mint azt alább láthatja.

Proposed Amendments to the Constitution Javasolt alkotmánymódosítások.

Ha szavazni akar, regisztrálnia kell OKTÓBER 18 VAGY 19 NAPJAIN Ohio Home Rule Association, Cosmopolitan Division, S. J. Beck titkár, Cleveland

CLEVELAND -- CHICAGO. "SÁRI" A WEST SIDERA JÖN.

Holnap lesz a két magyar labdarúgó csapat szenzációs mérkőzése a Luna Parkban. A különböző mérkőzések között a legnagyobb érdeklődésre...

KÉT CSALÁDOS

ház a Monroe Avenue-n a W. 28-ik utca közelében. 6 szoba fent, hat szoba lent. Igen nagy lot, hátul barna és aléy. Rendkívül alkalmas vétel magyar családoknak. 10 százaléknál többet jövedelmez.

MAKRANCZY BROS.

2815 LORAIN AVE. Világszabadságért. Őn fog venni még több Liberty Bondot. Minden jó amerikai megteszi ezt...

THE UNITED BANKING AND SAVINGS CO.

2815 LORAIN AVE. Szemben a West oldali Market-házzal. "A clevelandi West oldalon a legnagyobb bank"

CLEVELANDI HIREK.

A SZABADSÁG-KÖLCSÖN JEGYZÉSE.

PÉNTEK DÉLIG 53.135.300 DOLLÁR ÁRA KÖTVÉNY KELT EL.

Az az összeg, amelynek jegyzésére kötelező ígéretet kapott a kampányvezetőség, 64.500.000 dollár. — Már 72 millió dollárnál kellene tartan a Clevelandnak.

Table with columns: Jegyzések száma, Jegyzett összeg. Lists 26 items with their respective counts and total values.

A CSÁRDÁSHERCEGNŐ.

VASÁRNAP UGY CLEVELANDBAN, MINT AKRONBAN SZINRE KERÜL EZ A KITŰNŐ OPERETT.

Az Amerikai Magyar Szintársulat mindkét helyen engedélyt kapott az előadás megtartására. — Clevelandban a Colonial színházban, Akronban a Music Hallban játszanak a színészek.

Mivel a színházakban és mozikkban az előadás csak hétfőtől kezdve lesz tilos a spanyol influenza terjedésének megakadályozását célzó rendelet értelmében, az Amerikai Magyar Szintársulat megtartja a meg is tartja a Csárdásheregnő előadását vasárnap délután. Az előadás, amelyre külön engedélyt is kapott a szintársulat, a Colonial színházban fog lejátszani, amely színház a Superior Avenue-n van, az East 9-ik street közelében. Jegyeket itt délelőtt 11 órától kezdve lehet váltani. Ugyancsak megtartja az előadást a szintársulat Akronban is, ahol este 8 óra 15 percek kezdődik meg az a Music Hallban. Ebben az operettben Erdélyinek is van szerepe. Az előadás elé nagy várakozással tekint Cleveland magyarsága.

AZ INFLUENZA IJESZTŐEN TERJED.

HÉTFŐTŐL KEZDVE EGYLETI GYŰLESEK SE TARTHATÓK.

Egyelőre nem zárják be az iskolákat. — Egyre terjed a járvány. — Pénteken már 4000-re becsülték a betegek számát.

Mint már említettük, a közegészségügyi hatóság elrendelte, hogy hétfőtől kezdve az összes clevelandi színházak, mozik, táncstermek, esti iskolák, vasárnapi iskolák és a templomok is bezárassanak legalább is két hétre a spanyol influenza terjedésének megakadályozása végett. Ezt a döntést Davis polgármester és Dr. Rockwood közegészségügyi igazgató csütörtökön hozták meg az influenza rohamos terjedésének láttára. Dr. H. L. Rockwood eredeti rendelete úgy szólott, hogy a színházakat és mozikat már szombaton éjféltől zárják be, de este 11 órákor a színház és mozi érdeklődők kérésére megváltoztatva a rendeletét, vagy is megengedte, hogy a színházakban és mozikban a vasárnapi előadásokat még megtarthassák. Ezt a rendeletet kiegészíti az állami közegészségügyi hatóság a rendelet, amely megtiltja mindennemű gyülekezést, ennél fogva egyleti gyűlések sem tarthatók. Még a Liberty Loan érdekében sem szabad helyiségekben gyűlést tartani.

COLUMBUS NAPON SZOMBATON, OKTÓBER 12-IKÉN

NEMZETI ÜNNEP LESZ

Értesítjük nagyrabecsült magyar üzletfeleinket, hogy ezen a napon a rendes bankünet fogalma alá tartozó ürekre ugy 10% átlag, mint fiókunk zárva lesz. Azok részére azonban, akik a napon akarnak Liberty Bondot jegyezni, reggel 9 órától este 8 óráig rendelkezésre fogunk állani. A mi munkánkért egy centet se számítunk. The Woodland Avenue Savings & Trust Company Woodland Ave. és East 55-ik utca sarak. 8815 Buckeye Road, CLEVELAND, OHIO. Péntektől kezdve október 19-ikéig Liberty Bond jegyzéseket reggel 9-ig este 9 óráig elfogadjunk.

CSÁRDÁS HERCEGNŐ. holnapi, azaz vasárnapi előadása az Amerikai Magyar Szintársulat rendezésében d. u. 2.15-kor meg lesz tartva a Colonial Színházban Superior Ave. és East 9. St. Szintársnyítás d. e. 11 órákor.

GYURKOVICS LÁNYOK.

Tisztelettel tudatjuk a n. e. közönséggel, hogy a Gyurkovics lányok 20-ik színház előadása október 20-án, szombaton délután 2 óra 15 perckor, bizonytalan időre el lett halasztva, mivel a hatóság a Spanyol influenza miatt az összes mulatóhelyeket 14 napra bezáralt. Az előadás napját, később tudatni fogjuk a tisztelt közönséggel. A n. e. közönség szíves elmozdását és pártfogását kéri a W. O. W. Petőfi Egyet vegalmi bizottsága. 241 V

DR. BISHOP OLASZORSZÁGBAN.

A clevelandi közegészségügyi igazgató szerencsésen megérkezett Rómába. Rómából jelentik, hogy Dr. R. H. Bishop, a clevelandi közegészségügyi igazgató, aki az amerikai Vörös Kereszt tisztségét ellene küzdő clevelandi csoportjának élén nemrég indult el Amerikából, szerencsésen megérkezett Olaszországba. A kiutazásról nyomban írott levelet küldött, hogy megkezdje hivatalos betöltését.

ERTESTES!

Tudatom volt feleségemmel: Bárány Annával, ak iMáramaros megye, alsószékvéri illetőségű, hogy tole én törvényesen elváltam és így nincsen semmi célja se annak, hogy engem keressen. Alex Erdely. 241

PÁRATLAN LESZ A CLEVELANDI MAGYAR IFJUSÁGI TÁRSASÁG OKTÓBER 13-IKI LILKOMPI

előadása a Germania Turn Verein Hallban, 1622 E. 55th St. Legyen ott minden magyar, ha jól akar mulatni és az előadás után táncolni. 239, 241.

VEDEKEZZEN VASBORT

Rendelje meg az egyedi készítményű Fehér Kereszt Patika West 26-ik utca és Lorain Ave. sarak, Cleveland, O. 1 üveg \$1.00. 6 üveg \$5.00. 241, V. 242-51

KARÁCSONYI NAGY VÁSÁR.

50 százalékot takarít meg, ha most szerzi be szükségletét. E HÓ 14-ÉN AZAZ HÉTFŐN REGGEL 8 órákor A BUCKEYE ROAD 8629. SZ. A. (Gravdál szomban) a volt Rubin-féle üzletben nagy végeladást rendezek,

- 500 dollár lefizetéssel egy 2 családos új ház, 5 szoba, fűrdő, villany, furnace lent és fent \$5500-ért megvehető a Lorain Ave. közelében. Gimm: ALEX FODOR 2621 Lorain Ave. Cleveland, O. Tel.: Harvard 468. Central 8397-W. 240-41
- 500 dollár lefizetéssel egy 2 családos új ház, 5 szoba, fűrdő, villany, furnace lent és fent \$5500-ért megvehető a Lorain Ave. közelében. Gimm: ALEX FODOR 2621 Lorain Ave. Cleveland, O. Tel.: Harvard 468. Central 8397-W. 240-41
- 500 dollár lefizetéssel egy 2 családos új ház, 5 szoba, fűrdő, villany, furnace lent és fent \$5500-ért megvehető a Lorain Ave. közelében. Gimm: ALEX FODOR 2621 Lorain Ave. Cleveland, O. Tel.: Harvard 468. Central 8397-W. 240-41

ERTESTES!

Tudatom volt feleségemmel: Bárány Annával, ak iMáramaros megye, alsószékvéri illetőségű, hogy tole én törvényesen elváltam és így nincsen semmi célja se annak, hogy engem keressen. Alex Erdely. 241

NAGY ŐSZI BAL!

A West Side-i Szent Imre Lovag Férfit és Nőit Egyület tartja a west sidei Turn Hallban szeptember hó 13-án a Pokol Union zenekarával közreműködésével. Belépő jegy férfiaknak 55 cent, nőknek 35 cent a hadi adóval. — Húsfőzők gondoskodva van. A magyarság szíves megjelenését kéri a Rendezőség. 237, 39, 41

VEDEKEZZEN VASBORT

Rendelje meg az egyedi készítményű Fehér Kereszt Patika West 26-ik utca és Lorain Ave. sarak, Cleveland, O. 1 üveg \$1.00. 6 üveg \$5.00. 241, V. 242-51

KARÁCSONYI NAGY VÁSÁR.

50 százalékot takarít meg, ha most szerzi be szükségletét. E HÓ 14-ÉN AZAZ HÉTFŐN REGGEL 8 órákor A BUCKEYE ROAD 8629. SZ. A. (Gravdál szomban) a volt Rubin-féle üzletben nagy végeladást rendezek,

ERTESTES!

Tudatom volt feleségemmel: Bárány Annával, ak iMáramaros megye, alsószékvéri illetőségű, hogy tole én törvényesen elváltam és így nincsen semmi célja se annak, hogy engem keressen. Alex Erdely. 241

NAGY ŐSZI BAL!

A West Side-i Szent Imre Lovag Férfit és Nőit Egyület tartja a west sidei Turn Hallban szeptember hó 13-án a Pokol Union zenekarával közreműködésével. Belépő jegy férfiaknak 55 cent, nőknek 35 cent a hadi adóval. — Húsfőzők gondoskodva van. A magyarság szíves megjelenését kéri a Rendezőség. 237, 39, 41

VEDEKEZZEN VASBORT

Rendelje meg az egyedi készítményű Fehér Kereszt Patika West 26-ik utca és Lorain Ave. sarak, Cleveland, O. 1 üveg \$1.00. 6 üveg \$5.00. 241, V. 242-51

KARÁCSONYI NAGY VÁSÁR.

50 százalékot takarít meg, ha most szerzi be szükségletét. E HÓ 14-ÉN AZAZ HÉTFŐN REGGEL 8 órákor A BUCKEYE ROAD 8629. SZ. A. (Gravdál szomban) a volt Rubin-féle üzletben nagy végeladást rendezek,

ERTESTES!

Tudatom volt feleségemmel: Bárány Annával, ak iMáramaros megye, alsószékvéri illetőségű, hogy tole én törvényesen elváltam és így nincsen semmi célja se annak, hogy engem keressen. Alex Erdely. 241

NAGY ŐSZI BAL!

A West Side-i Szent Imre Lovag Férfit és Nőit Egyület tartja a west sidei Turn Hallban szeptember hó 13-án a Pokol Union zenekarával közreműködésével. Belépő jegy férfiaknak 55 cent, nőknek 35 cent a hadi adóval. — Húsfőzők gondoskodva van. A magyarság szíves megjelenését kéri a Rendezőség. 237, 39, 41

VEDEKEZZEN VASBORT

Rendelje meg az egyedi készítményű Fehér Kereszt Patika West 26-ik utca és Lorain Ave. sarak, Cleveland, O. 1 üveg \$1.00. 6 üveg \$5.00. 241, V. 242-51

ERTESTES!

Tudatom volt feleségemmel: Bárány Annával, ak iMáramaros megye, alsószékvéri illetőségű, hogy tole én törvényesen elváltam és így nincsen semmi célja se annak, hogy engem keressen. Alex Erdely. 241

NAGY ŐSZI BAL!

A West Side-i Szent Imre Lovag Férfit és Nőit Egyület tartja a west sidei Turn Hallban szeptember hó 13-án a Pokol Union zenekarával közreműködésével. Belépő jegy férfiaknak 55 cent, nőknek 35 cent a hadi adóval. — Húsfőzők gondoskodva van. A magyarság szíves megjelenését kéri a Rendezőség. 237, 39, 41

VEDEKEZZEN VASBORT

Rendelje meg az egyedi készítményű Fehér Kereszt Patika West 26-ik utca és Lorain Ave. sarak, Cleveland, O. 1 üveg \$1.00. 6 üveg \$5.00. 241, V. 242-51

KARÁCSONYI NAGY VÁSÁR.

50 százalékot takarít meg, ha most szerzi be szükségletét. E HÓ 14-ÉN AZAZ HÉTFŐN REGGEL 8 órákor A BUCKEYE ROAD 8629. SZ. A. (Gravdál szomban) a volt Rubin-féle üzletben nagy végeladást rendezek,

ERTESTES!

Tudatom volt feleségemmel: Bárány Annával, ak iMáramaros megye, alsószékvéri illetőségű, hogy tole én törvényesen elváltam és így nincsen semmi célja se annak, hogy engem keressen. Alex Erdely. 241

NAGY ŐSZI BAL!

A West Side-i Szent Imre Lovag Férfit és Nőit Egyület tartja a west sidei Turn Hallban szeptember hó 13-án a Pokol Union zenekarával közreműködésével. Belépő jegy férfiaknak 55 cent, nőknek 35 cent a hadi adóval. — Húsfőzők gondoskodva van. A magyarság szíves megjelenését kéri a Rendezőség. 237, 39, 41

VEDEKEZZEN VASBORT

Rendelje meg az egyedi készítményű Fehér Kereszt Patika West 26-ik utca és Lorain Ave. sarak, Cleveland, O. 1 üveg \$1.00. 6 üveg \$5.00. 241, V. 242-51

KARÁCSONYI NAGY VÁSÁR.

50 százalékot takarít meg, ha most szerzi be szükségletét. E HÓ 14-ÉN AZAZ HÉTFŐN REGGEL 8 órákor A BUCKEYE ROAD 8629. SZ. A. (Gravdál szomban) a volt Rubin-féle üzletben nagy végeladást rendezek,

ERTESTES!

Tudatom volt feleségemmel: Bárány Annával, ak iMáramaros megye, alsószékvéri illetőségű, hogy tole én törvényesen elváltam és így nincsen semmi célja se annak, hogy engem keressen. Alex Erdely. 241

NAGY ŐSZI BAL!

A West Side-i Szent Imre Lovag Férfit és Nőit Egyület tartja a west sidei Turn Hallban szeptember hó 13-án a Pokol Union zenekarával közreműködésével. Belépő jegy férfiaknak 55 cent, nőknek 35 cent a hadi adóval. — Húsfőzők gondoskodva van. A magyarság szíves megjelenését kéri a Rendezőség. 237, 39, 41

VEDEKEZZEN VASBORT

Rendelje meg az egyedi készítményű Fehér Kereszt Patika West 26-ik utca és Lorain Ave. sarak, Cleveland, O. 1 üveg \$1.00. 6 üveg \$5.00. 241, V. 242-51

ERTESTES!

Tudatom volt feleségemmel: Bárány Annával, ak iMáramaros megye, alsószékvéri illetőségű, hogy tole én törvényesen elváltam és így nincsen semmi célja se annak, hogy engem keressen. Alex Erdely. 241

NAGY ŐSZI BAL!

A West Side-i Szent Imre Lovag Férfit és Nőit Egyület tartja a west sidei Turn Hallban szeptember hó 13-án a Pokol Union zenekarával közreműködésével. Belépő jegy férfiaknak 55 cent, nőknek 35 cent a hadi adóval. — Húsfőzők gondoskodva van. A magyarság szíves megjelenését kéri a Rendezőség. 237, 39, 41

VEDEKEZZEN VASBORT

Rendelje meg az egyedi készítményű Fehér Kereszt Patika West 26-ik utca és Lorain Ave. sarak, Cleveland, O. 1 üveg \$1.00. 6 üveg \$5.00. 241, V. 242-51

KARÁCSONYI NAGY VÁSÁR.

50 százalékot takarít meg, ha most szerzi be szükségletét. E HÓ 14-ÉN AZAZ HÉTFŐN REGGEL 8 órákor A BUCKEYE ROAD 8629. SZ. A. (Gravdál szomban) a volt Rubin-féle üzletben nagy végeladást rendezek,

ERTESTES!

Tudatom volt feleségemmel: Bárány Annával, ak iMáramaros megye, alsószékvéri illetőségű, hogy tole én törvényesen elváltam és így nincsen semmi célja se annak, hogy engem keressen. Alex Erdely. 241

NAGY ŐSZI BAL!

A West Side-i Szent Imre Lovag Férfit és Nőit Egyület tartja a west sidei Turn Hallban szeptember hó 13-án a Pokol Union zenekarával közreműködésével. Belépő jegy férfiaknak 55 cent, nőknek 35 cent a hadi adóval. — Húsfőzők gondoskodva van. A magyarság szíves megjelenését kéri a Rendezőség. 237, 39, 41

VEDEKEZZEN VASBORT

Rendelje meg az egyedi készítményű Fehér Kereszt Patika West 26-ik utca és Lorain Ave. sarak, Cleveland, O. 1 üveg \$1.00. 6 üveg \$5.00. 241, V. 242-51

KARÁCSONYI NAGY VÁSÁR.

50 százalékot takarít meg, ha most szerzi be szükségletét. E HÓ 14-ÉN AZAZ HÉTFŐN REGGEL 8 órákor A BUCKEYE ROAD 8629. SZ. A. (Gravdál szomban) a volt Rubin-féle üzletben nagy végeladást rendezek,

ERTESTES!

Tudatom volt feleségemmel: Bárány Annával, ak iMáramaros megye, alsószékvéri illetőségű, hogy tole én törvényesen elváltam és így nincsen semmi célja se annak, hogy engem keressen. Alex Erdely. 241

NAGY ŐSZI BAL!

A West Side-i Szent Imre Lovag Férfit és Nőit Egyület tartja a west sidei Turn Hallban szeptember hó 13-án a Pokol Union zenekarával közreműködésével. Belépő jegy férfiaknak 55 cent, nőknek 35 cent a hadi adóval. — Húsfőzők gondoskodva van. A magyarság szíves megjelenését kéri a Rendezőség. 237, 39, 41

VEDEKEZZEN VASBORT

Rendelje meg az egyedi készítményű Fehér Kereszt Patika West 26-ik utca és Lorain Ave. sarak, Cleveland, O. 1 üveg \$1.00. 6 üveg \$5.00. 241, V. 242-51

Intésként Hűbentés osztályai az Ön rendelkezésére vannak fenttartva. Vegye igénybe a West Side legnagyobb bankjának szolgáltatását. Takarékbetétek Kétszázlag ingatlanokra MAGYARUL BESZELUNK ÖSSZES MLYGON TIZEN-KÉT MILLIO DOLLAR

The United Banking and Savings Co.

Szemben a West oldali Market-házzal. "A clevelandi West oldalon a legnagyobb bank" Pénzt adunk kölcsön első és második helyen való betáblázás mellett. V. C. Taylor & Son, Williamson Building, Cleveland, O.

FRANK G. NUNN

3924 LORAIN AVENUE - 3 Turó Házal szembe. Ohio Automobile. - Invalíd kocsi. Bell Howard 1711. - Guy, Lorain 192

SZÜRETI MULTSÁGOK RA.

maszka bálokra és szinelődásokra ruhák kölcsön kaphatók MRS. BÉRESNÉL 6626 Buckeye Rd. Cleveland, O.

HÁZAK vétele, eladása és elcserélése

SPERLING & HOFFMANN 3911 LORAIN Ave. Garfield 5442 J Princeton 2067 L. REX MACHINE SHOP CO. 2452 East 83rd St. Cleveland, O.

BENCE

Házak, farmok, lotok vétele és eladása. TUZBIZTOSITÁS, KÖZJEGYZŐSÉG. 3815 Lorain Ave. Bence Building.

THE PEOPLE'S SAVINGS BANK CO

ALAPITVA: 1871-BEN. Tőke és felesleg: \$1.000.000.00 A legújabb és legnagyobb bank nyugatra a folyótól. FIZET 4% KAMATOT BETÉTEKRE. PÉNZT KÖLCSÖNZŐ INGTALANRA VAGY ERTEKESITHETŐ BIZTOSITOKKORA. WEST 25-IK UTCA ÉS FRANKLIN AVENUE SAROK, CLEVELAND, OHIO.

Dr. Király L. Albert

MAGYAR ORVOS ÉS SEBÉSZ United Bank Building 210-211. Irodai tel. Central 3762 W Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio LAKÁS: 1430 WEST 101-IK UTCA. Ohio State Lorain 653-W.

Hogyan kell venni Liberty Bondokat?

Mikor már jegyeztek a Negyedik kibocsátású 4 1/2%-ot kamatozó Liberty Bondokat a megbízott elárúsról, jöjjen azonnal a The Woodland Ave. Savings & Trust Companyhoz és bonyolítsa le itt a dolgot. Ha a Kormány feltételei mellett óhajt venni bondokat, ugy 10%-ot kell lefizetnie azonnal, a többi pedig a következőképpen: 20 százalékot 1918 november 21. napján. 20 százalékot 1918 december 19. napján. 20 százalékot 1919 január 16. napján. 30 százalékot 1919 január 30. napján. Ha könnyebb feltételeket akar, ugy fizeszen a Woodland Bank részletfizetés kedvezménye mellett: 50 dolláros bondért 5 dollár készpénzt és \$3 hetente 15 héten át. 100 dolláros bondért 10 dollár készpénzt és \$5 hetente 18 héten át. A mi munkánkért egy centet se számítunk. The Woodland Avenue Savings & Trust Company Woodland Ave. és East 55-ik utca sarak. 8815 Buckeye Road, CLEVELAND, OHIO.

EGY Bizon... ja a vil... hogy a szá... rias... örmény... oldós... nyom... mány... tudt... mi... goknak... örmény... egy... gossá... lenség... Aur... dül... akinek... szök... meg... ből. A... leány... el... Most... mesh... volt... Or... ti kers... ságának... örmény... hány... lakott... örmény... ütke... egyará... Szüle... embere... tunk... legidőse... dik... vérem... másik... testvére... másik... Egy... nyi... városban... kihirdet... valamenny... négy... vonulni... a legkise... legzsiro... részle... egy... ré... menyek... hogy... mának... készülő... ben a to... gardiál... örmény... bolni... kat... ak... kal. Ebb... tüzés... tar... parancs... szigoru... ra. Gedz... Még... tet... adott... den... örm... éven... fel... kezni... le... órára. A... fognak... amely... fő... vagy... ott... nyomban... bucsuz... már... ötv... tésége... azért... me... Hat... óra... tényleg... tatást... m... ből... k... könnyebb... a házak... gyermeke... kat... közt... zenegy... nem... akar... atyját... az... egy... csap... leg... el... tag... irány... És... reimmel... mert... tud... mit... jelen... ami... kés... nyosodott... gyilkolták... delölt... let... érke... már... az... ugyancsak... lekem... mert... bün...

AKI MEGSZÖKÖTT A HÁREMBŐL.

EGY ÖRMÉNY LEÁNY, AKINEK SIKERÜLT AMERIKÁBA MENEKÜLNI, ELBESZÉLI AZOKAT A SZENVEDÉSEKET, AMELYEKEN TÖRÖKORSZÁGBAN MENT KERESZTÜL.

Bizonyos időközökben bejárja a világ sajtóját az a hír, hogy a törökök kegyetlen mézárásokat visznek végbe az örmények között és halomra öldösik őket. A hírt rendszerint nyomon követi a török kormány cefolata, mely mindig tud valami okot felhozni, hogy miért kellett a török hatóságoknak szigorúban eljárni az örmények ellen. Most azonban egy keresztény örmény leány, az elbeszélése élelmé gosságot vet a törökök kegyetlenségére.

Aurora Mardiganian az egye diüli örmény keresztény leány, akinek sikerült Amerikába szökni, családától menekülve meg egyik török főúr háreméből. A sokat szenvedett fiatal leány a következőkben mondja el menekülését:

Most két esztendője Tehe-mesh Gedzak még viruló város volt Örményországnak harpon-ti kerületében. A város lakosságának nagyrésze keresztény örményekből állott és alig néhány ezer főnyi mohamedán lakott a török negyedben. Az örmények virágzó kereskedést űztek a kelettel és a nyugattal egyaránt.

Szüleim tekintélyes, vagyonos emberek voltak, mi öten voltunk gyermekek. Én voltam a legidősebb, immár a tizenhatodik évben jártam, egy kis nővérem tizenkét éves volt, egy másik öt éves, az egyik fiutestvérem tizenegy éves volt, a másik hét éves.

Egy vasárnap több száz főnyi török sereg jelent meg a városban. A sereg parancsnoka kihirdette a rendeletet, hogy valamennyi férfinak huszon-négy óra alatt háborúba kell vonulni és ha a parancs ellen a legkisebb tünetés lenne, a legzsirosabb büntetésben fog részesülni a város. A rendelet egy rémületet keltett. Az örmények azonban tudták azt, hogy ellene haszontalan tiltakozásnak ezert szomorú szívvel készüldtek a távozásra. Közben a török katonák rettenetes garázdálkodást vittek végbe az örmények házaiban. Lopni, rabolni kezdték és fiatal leányokat akartak elhurcolni magukkal. Ebből természetesen össze-tűzés támadt, ami maga után vont azt, hogy a török sereg parancsnoka kijelentette, hogy szigorú büntetést mér a városra.

Gedzak város rémnapja.

Még az nap délután rendelet adott ki, hogy a város minden örmény férfiak tizenöt éven felül a piacon kell gyülekezni legkésőbb délután hat órára. A csapatok házkutatást fogtak tartani hat óra után és amely férfit elrejtve találnak, vagy otthonában érnek, azt nyomban agyonölik. Zokogva bucsuztunk el atyámtól, aki már ötvenen felül volt és betegség miatt haroképtelen, de azért mégis el kellett mennie. Hat óra után a török katonák tényleg megkezdtek a házkutatást, miközben loptak és raboltak mindenfelé amit annál könnyebben tehettek meg, mert a házakban már csak nők és gyermekeket találtak. A férfiak, kőzük az atyámat és tizenegy éves fivertestvémet, aki nem akarta egyedül hagyni az atyját, az éjszaka folyamán egy csapat török katonára tényleg elszállította a homok sivatag irányában.

És én anyám apró testvéremmel zokogva imádkoztunk, mert tudtuk nagyon jól, hogy mit jelent ez. Azt jelentette, ami később tényleg be is bizonyosodott, hogy a törökök legyilkolták valamennyi férfit. A délelőtti folyamán újabb rendelet érkezett, amely szerint most már az összes örmény nőnek ugyancsak a piacon kell gyülekezni délután hat órára, mert büntetés gyanánt szintén

Az örmények lemészárolása Törökországban. Egy kipusztított örmény város. — A lakosságát a sivatagba hurcolják. — A férfiakat, gyermekeket és idősebb nőket legyilkolják. — A leányokat és fiatal asszonyokat eladják a török háremekbe. — Aurórá egy kurd főnök Khemal effendinek adta el. — Az effendi háremében. — Auróra kérese. — A szerelmes effendi utnak indul Aurórával. — A halálugrás. — Menekülés a vérfolyón keresztül. — Reménytelen bujdosás. — Megnyílik a szabadság útja.

kegyetlenebb kurd főnökkel. Most már meg volt pésettelve a sor-sunk. Musa bey egy darabig egyezkedett a török csapatok parancsnokával, majd megegyezett a fiatal asszonyokkal és leányokkal az elhurcolásukra. Réműködés jelenetek követték egymást. A leányokat elragadták anyjuktól a fiatal

kurt. Ekkor már gyülekeztek minden oldalról az örmény nők a piacra. Félrelmünkben szinte hallottuk szívünk dobogását, a mint a török negyed felé haladva, tanúi voltunk a kegyetlen jeleneteknek, amik az utcákon előfordultak. Akik nem akarták elhagyni otthonukat, azokat a kegyetlen katonák erőszakkal kényszerítették rá, közben minden ok nélkül gyilkolták a gyermekeket és az idősebb javvesztelők anyákat. Alig értünk a török negyvedhez, olyan jelenet láttunk, amelynek nyomán meghűlt ereinkben a vér. Egy kurd katonát öltözött hurocra, el a Miss Grahamot, aki általán fekiált a fenevad karjaiban. Most már szétfosztott utolsó reményűgünk is. Elhatároztuk, hogy visszamegyünk az anyánkhöz és kis testvéreinkhez, jöjjön reánk bármi sors, legalább utolsó pereig az anyánk és testvéreink között lehetünk.

Uttában a hárem felé.

Amikor mind együtt voltunk, Musa bey odajött, hogy a maga részét kiválaszta. Engem is magának tartott meg, vagy huszad magammal együtt. Alig hogy ez megtörtént utnak indultunk. Csak az Isten nevé tudtam kijelteni az istent, amiód állt hallottam a hátramaradt szülőknél és testvéreknél szívesen szaggató jajtásait és a hangzavar úgy csengett a fülemben, mintha csak az anyám és testvéreimnek a hívó szavát hallanám. Gyalog mentünk egy csoportban, elől Musa bey lovagolt, oldalt és hátul több katonával. Amelyik leány már nem bírta a járást, azt egy-egy kurd katonára vette a nyeregre.

Néhány óra múlva megérkeztünk egy kis községbe, ahova ugyancsak, már eljutott a híre, hogy újabb áldozatok jönnek, mert a vidékről már sok török gyűlt össze, hogy megvásárolják az áldozatokat. Minden leányunk lá kellett vetközni, akai nem tett eleget a parancsoknak, annak ruháit a katonák tépték le. Musa bey végigvizsgált bennünket és négyünket külön helyre vonsozta, reánk parancsot, hogy mi ne mozduljunk a földről.

A leány vásár.

Közben megkezdődött a mozdern világ legnagyobb szögye-

ne az embervásár. A vásárlók mértő szemekkel vizsgálták az eladásra szánt szerencsétlen teremteseket és aszerint választották ki őket, hogy elére csinosak-e háremek részére, avagy alkalmasak-e munkára. Hosszas alkudozások közt ment végbe a vásár és a megvett áldozatot nyomban elhurcolták. Különösen a farmerek között volt nagy kelendőse a nőknél, akik nem voltak olyan válogatosok, mert a szerencsétlen áldozatokat munkára vásárolták meg. Egy-egy farmer hat, nyolc nőt vett meg munkára és egyet, kettőt a háreme részére.

Amikor vége volt a vásárnak és a szélrózsa minden irányába elvitték az áldozatokat, Musa bey intett a katonáinak, akik közülük egyet-egyet felvettek a nyeregre és megindultak velünk. Utközben könyörgtem a kurdnak, hogy mondja meg merre visznek és mi vár reánk, de a kegyetlen teremtes egy szót sem szólt. Mintegy két órai sebes lovaglás után egy nagy kőkastélyhoz érkeztünk. Ebben a kastélyban egy igen előkelő török lakott Kehmal effendi, akinek hatalmas összeköttetései voltak a hatalom levő ifjú törökökkel, sőt állítólag maga a nagyvezír közeli rokona volt. Musa bey az ő kedvében akart járni, amiód a legszebb áldozatokat hozzá vitte, neki ajánlva fel megvételre.

Az udvaron letettek bennünket és Musa bey bement a kastélyba, honnan kis várta a effendivel jött ki. Kehmal effendi közpörölyt igen magas termetű ember volt, szűrés kegyetlen szemekkel és bozontos fekete korszakkal. Végig mustárral négyünk, megelégedetten bólogatott és erőszérvét előlve megfizette Musa beynek a kikötött összeget.

Az effendi háremében.

Ezután két nő jött elő és bevitt bennünket egy kis terembe, ahol más nőknek adták át. Engem egy idősebb nő egy parányi öltözék szobába vezetett. Amikor a szobába értem elhagyott az erőm és zokogva borultam le a kerevetre. A török nő átölelt.

— Ne sirj leányom, monddta. Kehmal effendivel jó kezekben vagy. Ó nem bánk rosszul a nőkel, csak ígygyezni kell a kedvében járni. Az effendi csak azzal szemben kegyetlen, aki ellenkezik vele.

Sokáig zokogtam keservesen és mintegy öntudatlanul. Mint egy gép hagytam magammal csinálni mindent. Hagytam, hogy megfürösznek és fejöltöztessenek olyan ruhába, minőt a hárembölgyek viselnek. Csak a testem volt ott, míg lelkem és minden gondolatom anyámmal és kis testvéreimnél volt, akiket el kellett hagynom. Vajon élnek-e még? Vajon nem jutottak-e ők is az apánk sorsára.

Este volt, amikor ismét láttam az effendit. Jökdevényen vasorolt a háremben, amelynek terme pazar kényelemmel berendezett fényes terem volt. Mintegy hatvan odalisk volt együtt a teremben. Egyrésztük kényelmesen heverészt a kereveteken, más részüket papagájokkal, apró ölelkekkel játszott, ismét mások énekeltek és táncoltak, míg többeket citerákat pengettek. Négyünk, mint legújabb áldozatokat közvetlen az effendi elé vezettek. Az effendi mosolyogva tekintett felénk és szemével mohón nézett végig bennünket. Amiód az első leányt szólította, az sirva borult előbe és zokogva kérte, bocsássa őt szabadon.

Az effendi haragra lobbant és két hatalmas szerencsés szobát kiáltott elő.

— Vigyék el előlem és tanítsatok meg őt, hogy mikor kell nevetni és mikor mosolyogni.

A szerencsés megragadták és elhurcolták a szerencsétlen teremést.

Ez a jelenet összeszorította a szívemet, de a másik pillanattal egy gondolat villant át agyamon, hátha azzal, hogy feláldozom magam, meg tudom menteni az anyámat és kis testvéreimét. Az effendi röviden végzett a másik két leánnyal is, mert azok arra a kérdésre, hogy át akarunk-e térni a mohamedán vallásra, azzal válaszoltak, hogy nem hagyják el a keresztény Istent. Őket is

— Nem bírtam tovább aludni. Reggel felébredtem zokogtam az agyamban. Reggel azonban új remény adott erőt. Az effendi üzent értem, hogy öltözzék át, mert utnak indulunk. Majd megszaktak a szívem örömeiben és úgy, ahogy voltam, meztelül rohantam az effendire.

Rémés családás.

Felültemtett magam mellé a jóra és elindultam ahoz a helyhez, ahol elszakadtam az anyámtól és testvéreimtől. Néhány órai lovaglás után annak a folyónak a partjához értünk, amely az elhagyott kis csapat mellett folyt. Meghűlt ereimben a vér, amiód lepillantottam a folyóba. Vörvörös hullámok hömpölyögtek tova és azok tetején nők és gyermekek holttestei usztak. Egyszerre világos lett előttem a helyzet. Elkéztünk. A törökök már legyilkolták és a folyóba vetették a gyámoitlan nők és gyermekek holttesteit. Azok közt van az anyám és kis testvéreim is.

A rettenetes gondolatok nyomán, amelyek agyamban keringtek, csak egy utat láttam számomra: menekülni. — De hogyan? A veszély találekony-ságra készíti az embert. Arra kértem az effendit, engedje meg, hogy leszálljak a lórl és egy kissé gyalog menjek, mert nagyon összetört már a lovaglás. Az effendi beleegyezett, mert ő is akart kissé pihenni. Közben mind közelebb mentem a folyóhoz, amelynek eről az oldaláról csaknem kétszáz lábnyi meredek partja volt.

Gyorsan elhatároztam, hogy a meredek partról beleugrok a folyóba és így kísérlem meg a menekülést. Amikor egészen a folyó partjához értünk, elkevertem neki iramodtam és levettem magamat a mélyébe, hogy a nagy víz hullámokba. Lezuhantam a folyóba, elmerültem a habokban. Jól tudtam uszni és csakhamar felbukva a hullámokból, teljes erőmből kezdtem uszni a másik part felé.

Közben visszaneztem az effendi felé, mert attól féltem, hogy lövöldözni fog utánam. Az effendi azonban mozdulatlanul ült lován a parton és tágra nyitott szemekkel kísérte mozdulataimat. Végre sikerült a folyó tulsó oldalára érni és gyorsan felmászva a meredek parton, futni kezdtem előre a homoksvatagban. Addig futottam, míg csak az erőm bírta, aztán eszméletlenül rogytam össze. Már egészen magasan járt a nap, amikor ismét magához tértem.

A leszállás.

Lassanként eszembe jutott minden, ami az utolsó három nap alatt velem történt, mire keserves zokogásba tettem ki. Voltaképpen miért is éjlek, elvesztettem mindazokat, akik nekem a legkedvesebbek voltak? Miért is éjlek, ha nincs immár senki a világon, akireh a szeretet és kegyelet szálal fűmek? Már-már azon gondolkodtam, hogy öngyilkos lessek, amikor egy érzés kezdett mindjobban felülkerekedni bennem: a bosszúállás. Megtorolni azokat a kegyetlenségeket, amelyeket a törökök családokkal, a keresztényekkel és az örményekkel elkövettek. Megtorolni azt az égbekiáltó kegyetlenséget, amelyet velem tettek.

Ezzel a gondolattal álltam egészen más irányban láltam magam előtt jövő életmet. Egy törekvésem volt most már: megszabadulni. Szerencsésen kimenekültem Törökországból és elmondani a világnak, hogy mi vismek vége a törökök a felvilágosodottság és a civilizáció korszakában. De hogy menekülhessek meg, amikor ott álltam a sivatag közepén, étel, ital és pénz nélkül!

És amikor a legnagyobb veszedelemben van az ember, akkor van hozzá legközelebb az Isten. Alig haladtam néhány órát előre a sivatagban, amikor nem messze egy karavánt pillantottam meg. Kétsg és remény szálta meg a szívemet. Vajon milyen emberek lehetnek azok, akik ott tábor títotték? Megvártam, amíg beesteledik. Akkor nesztelenül, a homokban csuszva közeledtem a táborhoz. A karaván nagyrésze már lenyugodott és csak néhányan ültek a tűz körül és pápáztak beszélgettek.

Szavakból mindjárt kivettem, hogy örmények, akik át-

lényok részére háborus egyenruhát állapítanak meg, amely iskolai év folyamán nagy megtakarítást jelent a szülőknek. Az egyenruha megállapítására kiküldött bizottság több tervet talált alkalmasnak, amelyek közül ki fogják választani a legmegfelelőbbet. Képünkön bemutatjuk azt az iskolát öltönyt, ami legjobban meggyverte a bizottság tetszését. A ruha High Schoolba járó leányok részére készült.

AZ ISKOLÁS LEÁNYOK EGYENRUHÁJA.

Annak idején megemlékeztünk arról, hogy a clevelandi nők körében mozgalom indult meg az iránt, hogy az iskolás-

leányok részére háborus egyenruhát állapítanak meg, amely iskolai év folyamán nagy megtakarítást jelent a szülőknek. Az egyenruha megállapítására kiküldött bizottság több tervet talált alkalmasnak, amelyek közül ki fogják választani a legmegfelelőbbet. Képünkön bemutatjuk azt az iskolát öltönyt, ami legjobban meggyverte a bizottság tetszését. A ruha High Schoolba járó leányok részére készült.

United Banking
Savings Co.
West oldali Marketház.
West oldalon nagyobb bank.

Bank G. NUNN
LORAIN AVENUE
S. BÉRESNÉL
keye Rd. Cleveland, O.

ÁZAK
eladása elcserélése
JING & HOFFMANN
LORAIN Ave.
Cleveland, O.

Albert
Central 3762 W
Cleveland, Ohio

Bank CO
000.000.00
AVENUE SAROK.

Trust Company
utca sarok.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

GYILKOSÁG EGY SPRINGDALEI GYÁRBAN.

HORNYÁK JANOSOT BOSZUBÓL AGYONLÖTTE EGY OLASZ MUNKÁS.

Öt golyót röpített áldozata testébe. — A gyilkost elfogták. — A fiatal magyart, aki nős ember volt, nagy résrvét mellett tették el.

Saját tudósítónktól.

Springdale, Pa., október 11.

Springdale városának, amely Pittsbu... a gyilkosság áldozata a detekti (Abaujm.) születésű, huszonhat éves Hornyák Janos, a gyilkos pedig Jacomo Marferia.

Hornyák János csak egy-két hónappal ezelőtt... az olasz munkásokkal együtt dolgozta. A barna alakkal az első pillanattól kezdve szemmel nézte a szép szál, fehér bőrű magyart.

Hornyákot szerencsétlenségére olyan helyre állították, ahol Jacomo Marferiával, egy szicíliai olasz munkással kellett együtt dolgoznia. A barna alakkal az első pillanattól kezdve szemmel nézte a szép szál, fehér bőrű magyart.

Temetés október 10-én ment végre nagy résrvét mellett. A temetési költségeket a gyártárság fedezte.

nap Hornyák pontosan megjelent munkájánál a gyárban, míg az olasz távolmaradt és egész nap járt-kelt a telepen, hogy Hornyákkal szembekezdüljön.

Véres tette elvégzése után, futásnak ered: Murfiera, de a magyart, akik tanui voltak az alattomos merényletnek, után iramodtak és hosszas harca után elfogták, majd átadták a sseriffnek, aki beszállította a gyilkost a pittsburghi megyei börtönbe.

Hornyákot halálos sebével beszállították a new kersingtoni kórházba, ahol az orvosok mindjárt hozzáláttak a golyók kiszűréséhez. de hiába volt minden mentési kísérlet. A golyók anynyira összeroncáltak a szerencsétlen ember belet, hogy nem sikerült összevonogatni. Hornyák János hétfőn délután 4 óráig reggeli 4 óráig kínlódott, majd meghaltottna szenvedéseitől a halál.

A gyilkost elsőfokú gyilkosság vádjára alá helyezték. Hornyák négy évvel ezelőtt nősült meg. Ötvegye és egy élő, és egy még meg nem született árva maradt. Sajnos, sem egyet sem tartozott, se biztosítva nem volt az élete, így ötvegye meg, az olasz el akarta tőle venni, de a magyart nem engedte Murfiera emiatt haragra lobbant a egy lapattal megütötte Hornyákot. Ennek se kellett több, felkapott egy husángot s fejbeköszöltte támadóját, aki átjutott eszté össze. Beszállították a kersingtoni kórházba, ahol az orvosok hamarosan észrelelték térítétek a megcsúszottak úgy, hogy pár óra múlva a saját lábán tudott hazamenni.

Az olasz még aznap kereste Hornyákot, hogy boszút álljon rajta, de nem találta meg.

Am angol nyelvi ismerete... nem boldogulhat... Amerikában.

Vegyen most egy... Bismarck fele... angol-magyar... angolul.

A szótár árát... lezállítottuk... Míg 3 dollárba került a... 974 oldalas szótár,

most azonban lezállított áron adjuk... A két kötet árárt rövid időre... 3.50 centben... állapították meg.

Köszönetmondás... SZABADSÁG... P. O. Box 171... Cleveland, OHIO

EGYHÁZI HIREK. HIREK A HOMESTEAD ÉS VID. REF. EGYHÁZ KÖRÉBŐL.

Homestead, Pa. Rigo János abaujornamegyei, hernádznai és neje, szül. Juhász Mária abaujornamegyei győrkei illetégsü ifju házaspár otthona egy szép kis leánykával lett népebb, akit is M. Ujlaky János ref. lelkész Donka és Margitka névre keresztelt meg a homesteadi ref. templomban.

Whitsett, Pa. Egy általános ismert és becsült magyar család boldog otthonába köszöntött be itt a golyó s a szülők nagy öröme egy életre szóló fiúcskát hozott. A szülők az ungyemzei Csicsér közösi illetégsü Verba Sándor és neje, a zemplényi Csicsér közösi illetégsü Verba András és neje Nehéz Erzsébet szerepeltek.

Homestead, Pa. Elete javokában, 26 éves korában hunyt el itten a zemplényi, kirsásai Kaszonyi János honfittársunk, aki emésztő kórnak, tüdővésznek esett áldozatul.

Halálhíradás... Homestead, Pa. Elete javokában, 26 éves korában hunyt el itten a zemplényi, kirsásai Kaszonyi János honfittársunk, aki emésztő kórnak, tüdővésznek esett áldozatul.

Családi öröm... Hilliardo, Pa. Nagy az öröm a kaznéni (Abaujm.) illetégsü Goste Antal honfittársunk házában. A napokban ugyanis egy kis fiúcskát hozott a vára várt golya. Az újszülött a keresztelésben János nevet nyert.

Családi öröm... Hilliardo, Pa. Nagy az öröm a kaznéni (Abaujm.) illetégsü Goste Antal honfittársunk házában. A napokban ugyanis egy kis fiúcskát hozott a vára várt golya.

HALÁLOZÁS. So. Brownsville, Pa. — Megirtuk, hogy Kotán István honfittársunk Béla fiaeskája meghalt s nagy résrvét mellett temették el. A ravatatra Balázs Ferenc és neje, Kovács István és neje, Csáky József és neje, Vig Erzsébet és Mária, Timár Anna és Béres Margit helyezték koszorúit.

HALÁLOZÁS. So. Brownsville, Pa. — Megirtuk, hogy Kotán István honfittársunk Béla fiaeskája meghalt s nagy résrvét mellett temették el. A ravatatra Balázs Ferenc és neje, Kovács István és neje, Csáky József és neje, Vig Erzsébet és Mária, Timár Anna és Béres Margit helyezték koszorúit.

HALÁLOZÁS. So. Brownsville, Pa. — Megirtuk, hogy Kotán István honfittársunk Béla fiaeskája meghalt s nagy résrvét mellett temették el. A ravatatra Balázs Ferenc és neje, Kovács István és neje, Csáky József és neje, Vig Erzsébet és Mária, Timár Anna és Béres Margit helyezték koszorúit.

ÚJ TÖRVÉNY AZ ANARCHISTÁK ELLEN.

A hatóságok sem tudják, hogy miért kellett ezt az új törvényt meghozni.

Ellis Island, N. Y., okt. 7. — Az Egyesült Államok szenátusa október hó 3-án elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely a kormányt feljogosítja, hogy az olyan külföldiek, akik "anarchisták" és anarchista vagy hasonló szövetkeztek kötelekbe tartoznak, az Egyesült Államokban való partraszállásban megtagadotassá, más szóval kizárassa és deportáltatassa. A javaslat aláírás végett átküldött a Fehér Háza.

A bevándorlasi tisztviselők csak találgatják, de nem tudják, hogy mi szolgálhatott indokul egy ilyen javaslatnak a benyújtására. Az Egyesült Államok képviselőháza által hozott és szentesített legelső bevándorlasi törvény magában foglalja az anarchistákat kizáró szakaszt. A később bekövetkezett módosításokban és újabb bevándorlasi törvényekben ezt a szakaszt kibővítették és minden elképzelhető hasonló egyletre vagy szövetkezetre kiterjesztették.

A bevándorlás szabályszerű ellenőrzése óta alig történt egyszer-kétszer, hogy olyan esetre akadtak, midőn valamely bevándorlott azon a címen tartottak vissza, hogy "anarchista" és az a körülmény, hogy valóban anarchista, vagy hogy az ilyen szövetkeztek kötelekbe tartozik, még ebben az esetben sem volt teljesen megbízható. Ennek oka abban keresendő, hogy az anarchista szövetkeztek tagjai, legtöbb esetben a műveltebb osztályhoz tartozó emberek, akik jól tudják, hogy a világ összes hatóságai hadat viselnek ellénk és így a legnagyobb óvatossággal közelednek az Egyesült Államok felé.

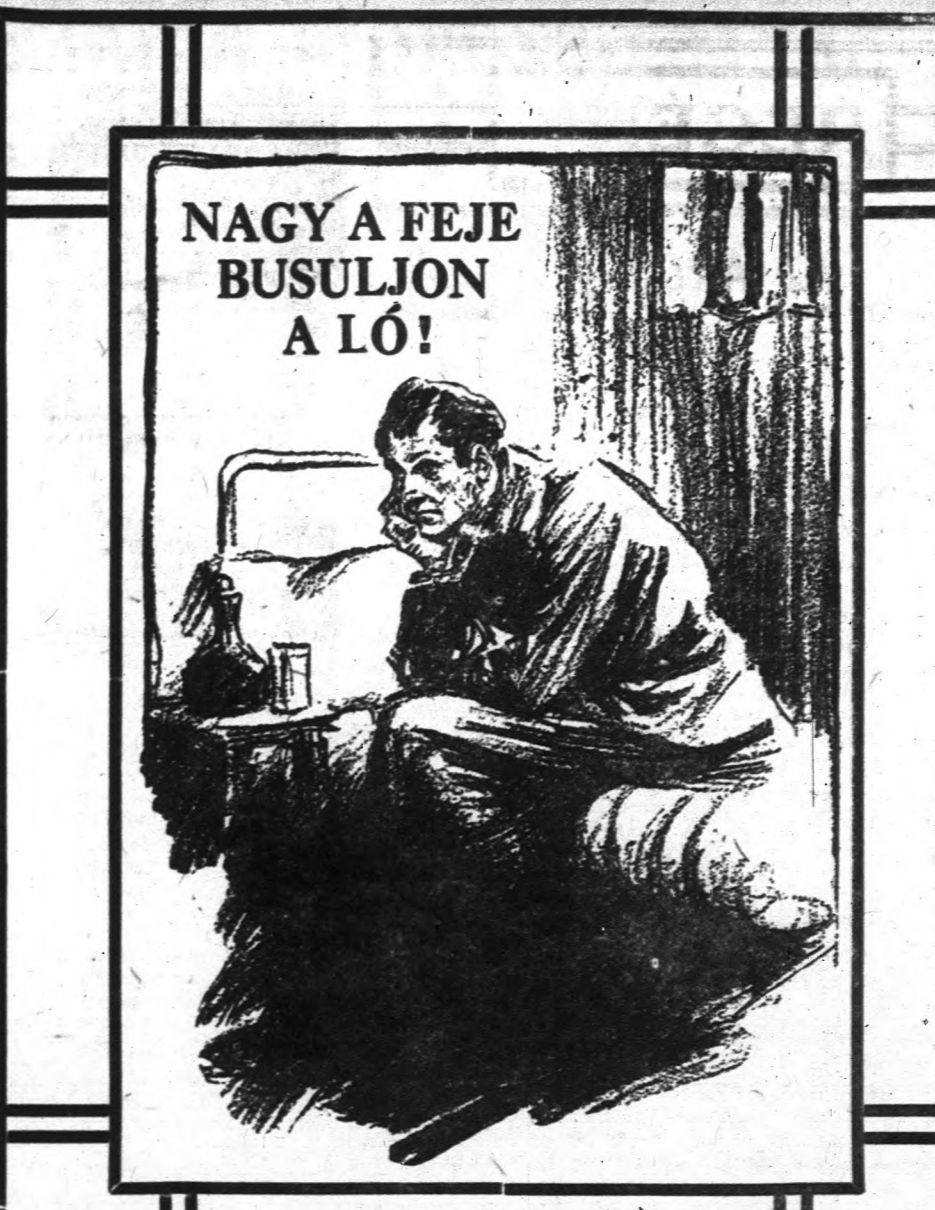
Az Egyesült Államok kormányára (ber figyelmeztet kiér a országban tartózkodó anarchista "működését. Lapunkban annak idején megemlékeztünk arról, hogy 1918 március és április hónapjaiban az igazságügyi osztály kérelmére a bevándorlasi hatóság tisztviselői nagyszámú háziadást indítottak az országban levő, túlnyomó részben olasz nemzetiségű anarchista ellen, akik közül igen sokat letelepítettek a bevándorlasi törvények alapján kizárható deportálásra ítélték. Minthogy ez, a cikknünk elején említett javaslat nélkül lehetséges volt, ennélfogva a javaslat oka és célja egyelőre ismeretlen és valószínű, hogy az okokat csak később fogják a hatóságokkal közölni.

NEW YORKI HIREK. HARMINC NAPI ELZÁRÁS TISZTELETTEN MAGAVISELETÉT. New York, N. Y. E napokban egy Bender Leo nevű magyar származású ember állott Blau Vilmos rendőrbíró előtt, aki szintén magyar származású. Bendert azzal vádolta a rendőrség, hogy amíg az a Star Spangled Banner-t játszotta a zenekar, Bender még akkor sem vette le a kalapját, amikor ott erre a rendőrfelöltött, úgy, hogy a rendőr kénytelen volt kalapját leintni a fejeéről. Blau bíró a 8 év óta itt tartózkodó Bendert alaposan megkérdőjelezte és 30 napig dologháza ítélte, a rendőrt pedig megdicséerte éberségéért.

ELJEGYZÉS. PHILLIPSBURG, N. J. Dr. Stieglitz S. Ermő, a south bethlehemi ág. ev. egyház lelkésze eljegyezte Fráter Idát, Fráter György és neje leányát.

PHILLIPSBURG, N. J. Dr. Stieglitz S. Ermő, a south bethlehemi ág. ev. egyház lelkésze eljegyezte Fráter Idát, Fráter György és neje leányát.

PHILLIPSBURG, N. J. Dr. Stieglitz S. Ermő, a south bethlehemi ág. ev. egyház lelkésze eljegyezte Fráter Idát, Fráter György és neje leányát.

NAGY A FEJE BUSULJON A LÓ!

A SPANYOL NYAVALYA veszedelmétől ne féljen. Vétezzze fel magát jó orvosokkal s tartsa be az előirt utasításokat, amik a lapok hasábjain több ízben voltak már közölve.

A SPANYOL NYAVALYA veszedelmétől ne féljen. Vétezzze fel magát jó orvosokkal s tartsa be az előirt utasításokat, amik a lapok hasábjain több ízben voltak már közölve.

A BŒSI GYUFACALÓ ÚJABB ÁLDOZATAI. Fischer Mór nevű állítólagos bécsi kereskedőnek a már felsorolottakon kívül újabb áldozatai is vannak. Fischer a Magyar Kereskedők Lapjában nagymennyiségű gyufamennyiséget ajánlott eladásra.

ESŐ, JÉG, VILLAM. Budapestén minap éjszaka a tartós, rekkenő hóseg után végre eső és némi hőmérsékésökönést hozott a vihar.

ESŐ, JÉG, VILLAM. Budapestén minap éjszaka a tartós, rekkenő hóseg után végre eső és némi hőmérsékésökönést hozott a vihar.

ESŐ, JÉG, VILLAM. Budapestén minap éjszaka a tartós, rekkenő hóseg után végre eső és némi hőmérsékésökönést hozott a vihar.

EGYHÁZI JUBILEUM.

A toledói magyar ref. egyház október 30-tól november 3-ig fogja megünnepelni fennállásának 15 éves évfordulóját.

Toledo, O. — A toledói reformátusok fényes ünnepélyhez készülődnek, mely minden eddig meg tartott egyházi ünnepekénél nagyobb szabásúnak ígérkék. — Ebben az évben telik be tizenöt esztendője annak, hogy a református hívek megszervezték egyházukat. Ez alatt az idő alatt a fejlődő gyülekezetnek apraj és nagyja rendületlen kitartással, eredménytelen szorgalommal, Istenben bizó lelkeikkel viaskodott a kezdet nehézségeivel, az alapvető munkálatok gondjával, az építkezési feladatok nagy kérdéseivel, míg elérte azt a magas pontot, ahol ma áll: míg felküzdötte magát az amerikai magyar ref. egyházak legelső köz. Azok közül, akik az elmúlt 15 esztendőnek küzdelmeiből részt vettek, hogy a toledói ref. egyházat az eddig elért nagy eredményekhez segítsek, némelyek örök nyugodalmra költöztek. Sokan más vidékre, más városba mentek. Azok, akik Toledóban maradtak, most szeretettel hívják meg mindazokat, akiket a múlt emlékei részben az egyházból búznak, hogy jöjjenek el közelről és távolról, mert a jubileumnak örömet meg akarják velők osztani. Vannak olyanok is nagy számmal, akik más felekezezetbelek, akik soha nem tartoztak

gyan a toledói ref. egyházhöz, kisebb-nagyobb adományokkal vagy más uton-módon mégis megemlékeztek az egyházzal s amiben lehetett, segítségére voltak. Ezeket is, mindenkit, akár helyben laknak, akár nem, szeretettel hívja és várja az egyház a közelgő jubileumra. Október 30-án a templom alatti helyiségben nyitja meg jubileumi bazárját az egyház. A hívek és ismerősök már eddig is sok szép és értékes ajánlatot hoztak össze a bazár céljaira. Október 30-tól kezdve a bazár mindennap nyitva lesz este 7 óráig. November 3-án, vasárnap pedig délelőtt 10 órakor és délután két órakor jubileumi istentisztelet lesz a templomban több vidéki ref. lelkész közreműködésével. Az ünnepek részleteiről különben később még megemlékezünk.

HALÁLOZÁS. So. Brownsville, Pa. — Megirtuk, hogy Kotán István honfittársunk Béla fiaeskája meghalt s nagy résrvét mellett temették el. A ravatatra Balázs Ferenc és neje, Kovács István és neje, Csáky József és neje, Vig Erzsébet és Mária, Timár Anna és Béres Margit helyezték koszorúit.

AZ AMERIKAI LELKI MANNA. A legjobb imádságos és énekes könyv sóm. kath. hívek számára. A 640 oldalas cinos könyvből feladható minden, ami a rom. kath. egyházból eladó, u. m. az összes szertartás, vasárnapi és ünnepi vacsernye magyar és latin nyelven, nagyheti szertartás, pasások, feltámasztási és Urunk körmenetek. Temetési szertartás magyar és latin nyelven. Kapható a kiadónál.

CALADI KÖR. HAZASSÁG. Bloomington, Ill. — Theisz Ferenc közmestert bloomingtoni honfittársunk október 2-án vette el Otthórah Abraham Erzsébetet. Az esküvő a bloomingtoni St. Mary's templomban ment végre. A szertartás után lakodalmi ebéd következett, a melyen számosan üdvözölték az új párt. Az ifju házastársnak mindkettő nagy tevékenységet fejtegettek ki a bloomingtoni magyarság társadalmi életében.

NEVNAPI UNNÉPELY. Paulsboro, N. J. — Tóth Mihály közmestert paulsbori honfittársunk meghitt baráti körben ünnepelte meg nevenapiját szeptember 29-án. A vendégek közt voltak Veilandsz József, Makk Lajos és Pülöp Ferenc a családjaikkal. A vidám társaság a legjobb hangulatban mulattat a késő éjjeli órákig.

PHILLIPSBURG, N. J. Dr. Stieglitz S. Ermő, a south bethlehemi ág. ev. egyház lelkésze eljegyezte Fráter Idát, Fráter György és neje leányát.

PAIN-EXPELLER-je. Müv. igazgató: Garayr Andor. Október 14. Gary. (Turner Hall.) Rábolj Jován. Október 15. Indiana Harbor. (Auditorium.) Október 16. Gary. Egy egész tea. Október 17. So. Bend. (Magyar Ház.) Egy egész tea.

Fragmentary text on the right edge of the page, including names like 'Dr. R.' and 'DETROIT'.

